

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisinin Bibliyometrik Analizi

Tamer KUTLUCA¹, Mehmet DEMİRKOL²

¹Doç.Dr.Dicle Üniversitesi,Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi,Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi tkutluca@gmail.com

²Arş.Gör.Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi,Temel Eğitim mexeme@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 17.10.2015

Kabul Tarihi/Accepted: 15.8.2016

e-Yayın/e-Printed: 17.10.2016

DOI: <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.674>

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2005-2015 yılları arasında yayımlanan makaleleri değerlendirmektir. Bu araştırma doğrultusunda dergide yayımlanan 20 sayıda yer alan toplam 298 makaleden yararlanılmıştır. Araştırmada makalelerin yer alan yazar sayısı, makalede kullanılan yöntem, veri toplama araçları ve nitelikleri, veri analiz yöntemleri, kaynakça sayıları ve bu sayıların yıllara göre dağılımı, örneklem/çalışma grupları, makale yazarlarının unvan, sayı ve bağlı oldukları kurumlar araştırmacılar tarafından hazırlanan makale inceleme formu ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda, dergide yayımlanan makale yöntemlerinin ağırlıklı betimsel yaklaşımla şekillendiği, öğrencilerin örneklem/çalışma grubu alınarak alındığı, verilerin hazır ölçekler ile toplandığı ve elde edilen verilerin frekans, aritmetik ortalama ya da parametrik testler ile analiz edildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında makalelerin konu alanlarının yıllara göre dağılımına bakıldığında 2009 öncesine kadar eğitim dışı çalışmaların yoğunlukta olduğu, 2009 yılından sonra ise eğitim bilimleri ve alan eğitimi artış olduğu ve eğitim dışı çalışmaların ciddi oranda azaldığı görülmektedir. Dergide yayımlanan makalelerin kaynakça kullanımında yıllara göre bir artış olduğu ve bu artışta daha fazla yabancı kaynakçalardan yararlanıldığı ortaya çıkan başka bir sonuçtur. Makale yazarları ile ilgili elde edilen araştırma sonuçlarına bakıldığında ise Dicle Üniversitesi'nde görev yapan yazarların 2008 yılına kadar makale sayısında üstünlüğü olduğu ancak yıllar geçtikte bu üstünlüğün kaybolduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte makale yollayan yazarların ağırlıklı olarak Yrd Doç. Dr. unvanına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: ZGEF dergisi, Bibliyometrik, içerik analizi

Bibliometric Analysis of Journal of Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education

ABSTRACT

This research examines the articles published in Journal of Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education between 2005 and 2015. In this research index of articles, number of authors, methods used in the articles, media and qualities of data collection, title, number, and institution of authors have been searched based on the data found in article examination form prepared by the authors of 298 articles which appeared in 20 issues in aforementioned period. It is seen that research methods used in articles are mostly descriptive, students are taken as sample/study group, data is collected with ready scales and results are analyzed with frequency, arithmetic average or parametric tests. Besides, based on the subject distribution of articles, it is understood that subjects out of education field have been more common before 2009, and subjects related with education sciences and major education has increased, and accordingly, use of foreign sources has risen up after this year. The fact that there is an increase in bibliography by years is another indication of this research. On the other side, when we look into authors of the articles, we see that authors from Dicle University lost their numerical majority by 2008. Moreover it is also seen that authors that have published their articles in the journal mostly have Assistant Professor title.

Keywords: Journal of Ziya Gökalp Faculty of Education, bibliometric, content analysis

1. GİRİŞ

Günümüzde dünya genelinde bilimsel çalışmalardan elde edilen sonuçlar; görsel ve yazılı araçlarla veya çevrimiçi ağlar ile insanların paylaşımına sunulmaktadır. Bilimsel araştırmaların sonuçlarını diğer araştırmacılarla en hızlı ve doğru şekilde paylaşma ve ulaştırma yolu bilimsel dergilerdir (Bacanak, Değirmenci, Karamustafaoğlu & Karamustafaoğlu, 2011). Bilimsel dergiler, aktif bilimsel yaşamın vazgeçilmez öğeleri olmakla beraber bilim toplumunun çevrim içi paylaşım ağlarıdır (Eraslan & Çakıcı,

2011). Bundan dolayı üniversiteler ile bilimsel çalışmalar yapan kurum ve kuruluşlar, yapılan çalışmalarını elektronik ya da basılı dergiler kullanarak sunmaktadır. Bilimsel bilginin birikimliliği dergilerde yer alan bilgilerin herkes tarafından ulaşılabilirliği yoluyla bir kat daha artmaktadır. Bu bakımdan bilimsel dergiler dünyada bilimin gelişimi bakımından vazgeçilmez bir değer taşımaktadır (Arık & Türkmen, 2009).

Bilimsel dergilerde yayınlanan çalışmaların özellikleri de çalışmaların kendisi kadar büyük önem taşımaktadır. Çünkü yapılan çalışmaların özellikleri o dönemde ortaya çıkan bilimsel yapıların işlev ve işleyişi hakkında bilgi elde etmemizi sağlayabilir. Gökteş & Erdem (2006) bir konu ile ilgili yapılan bilimsel çalışmaların analiz edilip incelenmesi ile konu hakkında derin bir bilgiye sahip olunmasını ve o alanın genel durumunun ortaya çıkarılabileceğinden bahsetmektedirler. Bunun yanında araştırma eğilimlerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların gelecekteki çalışmalara rehber niteliğinde olması (Chang & Tseng, 2010) alan çalışmalarının yapılmasının önemini belirleyen başka bir unsur olarak göze çarpmaktadır. Araştırma eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmalar gelecekteki olayları öngörmek amacıyla kullanılabileceği gibi araştırılan disiplinin geçmişteki durumunu ortaya koymak amacıyla da kullanılabilir (Ozan & Köse, 2014). Alanyazın incelendiğinde bu konuda birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Eren, Çelik & Oğuz (2014) öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili tez ve makaleleri; Ozan & Köse (2014) eğitim programları ve öğretim alanında yayınlanmış makaleleri; Güven (2014) fen eğitimi alanında yapılmış nitel makaleleri; Kurtoğlu & Seferoğlu (2013) öğretmenlerin teknoloji kullanımı üzerine yayınlanmış makaleleri; Eyüp, Uzuner-Yurt & Stebler (2012) Türk dili ve Edebiyatı öğretimi ile ilgili makaleleri; Yalçınkaya & Özkan (2012) matematik öğretimi alternatif yöntemler ile ilgili makaleleri; Bacanak ve diğerleri (2011) fen eğitimi alanında yapılan makaleleri; Geçit ve Kartal (2010) sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan makaleleri; Tavşancıl, Erdem, Yalçın, Yıldırım & Bilican (2010) eğitim bilimleri alanından yapılmış yüksek lisans tezlerini, Yılmaz (2011) ile Ulutaş & Ubuz (2008) matematik eğitimi alanında yapılan makaleleri; Aydoğdu & Yenilmez (2012) matematikte problem çözme becerisi ile ilgili yapılmış ulusal makaleleri; Açıkgül & Aslaner (2014) bilgisayar destekli öğretim konusunun yer aldığı makaleleri incelemiştir. Bunun yanında Selçuk, Palancı, Kandemir & Dünder (2014), Erdem (2011), Gökteş ve diğerleri (2012), Eraslan & Çakıcı (2011), Arık & Türkmen (2009) tarafından eğitim araştırmalarının yer aldığı dergilerdeki çalışmalarını incelemişlerdir.

Yapılmış olan araştırmaların nitelik ve nicelik açısından sorgusu, diğer araştırmacılara önemli ve açıklayıcı bilgiler sunmanın yanında, bu çalışmaların kalitesini belirlemek açısından büyük önem taşır (Bacanak ve diğerleri, 2011). Bunun yanında inceleme sonunda araştırma eğilimleri belirlenirken, temel alınan yılı izleyen yıllardaki verilerin, temel alınan yıla göre göstermiş oldukları eğilimler incelenir. Böylece ele alınan zaman aralığı çerçevesinde elde edilen veriler kullanılarak, araştırılan disiplinin geçmişteki durumu tahmin edilmeye ya da gelecekteki durumu öngörülme çalışılır (Ozan & Köse, 2014). Ayrıca, yayımlanan çalışmaların incelenmesi, ilerleyen zamanlarda yapılacak olan yeni çalışmalara da ışık tutabilmektedir (Kurtoğlu & Seferoğlu, 2013).

Etkili bir eğitim sistemi oluşturmada, uluslararası iki bilgi kaynağı büyük değer taşımaktadır. Birincisi etkili okullar üzerinde yapılan uluslararası araştırmalardır. İkincisi de gelişmekte olan ülkelerde eğitimde nitelik araştırmalarıdır (Karip & Köksal, 1996). Bu araştırmalar eğitim alanında çeşitli yeniliklerin ortaya çıkmasına ve ülkelerin eğitim sistemlerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Eğitim alanında yapılan yenilik türü ne olursa olsun genelde okullarda yapılan yenilikler radikal yenilikler değil bir yeniliğin geliştirilmesi şeklinde olan artımsal yeniliklerdir (Ozan & Karabatak, 2013). Eğitim alanında yapılan bilimsel araştırmaların eğitim alanına yapacağı katkıyla bu araştırmaların niteliği doğrudan bağlantılı (Bacanak diğerleri, 2011) olduğu göz önünde bulundurulduğunda eğitim alanında yayın yapan bir derginin incelenmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada yaşanan değişimlerin eğitim fakülteleri tarafından yayınlanan dergilerde ne denli konu edildiğini tespit etmek ve yayınlanan çalışmaların nicelik ve nitelik açısından son yılda ne tür değişikliklere

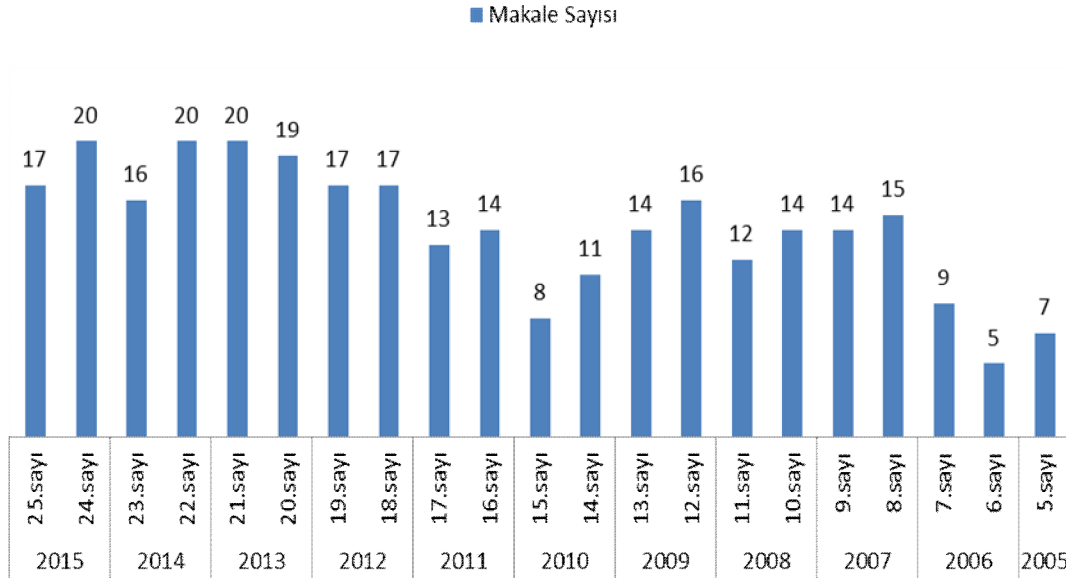
uğradığını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 10 yıldan fazla süredir bilimsel çalışmaları yayınlayan Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisini örnek olarak incelemek araştırmacılar tarafından uygun görülmüştür. Belirli dönemlerde Türk eğitim alan yazınının genel bir değerlendirmesinin yapılması o döneme ilişkin ortaya konan araştırmaların niteliğine dair bilgi vermenin yanında daha sonraki araştırmalara da ışık tutacağı ifade edilmektedir (Erdem, 2011). Bu durum dikkate alınarak Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi (ZGEF) dergisinde yayımlanan araştırmaların kullanılan yöntem, veri analiz yöntemi, veri toplama araçlarına, örneklem/çalışma grupları, yazarların unvanları ve yazar sayısına, makalenin alanına (alan eğitimi, eğitim bilimleri, alan dışı), kaynakça dili ve sayısına göre ne tür bir eğilim gösterdiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma kapsamında yer alan doküman incelemesi yaklaşımı kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini içerir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu araştırmada ZGEF dergisindeki çalışmaların analizini içerdiğinden dolayı doküman incelenmesi uygun görülmüştür.

2.1. Örneklem

ZGEF dergisinde 2005-2015 yılları arasında yayınlanan makalelerin incelenmesi için yapılan bu çalışmada 298 makale taranmıştır. Yayınlanmış olan makalelerin yıllara göre dağılımı Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırmada İncelenen Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1’de görüldüğü üzere 2005 yılından 2009 yılının sonuna kadar makale sayısındaki artış, 2010 yılında azaldığı görülmüştür. Buna karşın 2010 yılı itibariyle makale sayısındaki artış dikkat çekmektedir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından geliştirilen makale inceleme formu kullanılmıştır. Hazırlanan inceleme formu ile makalelerin, yıllara göre dağılımı, kullanılan yöntem-desen-model türleri, veri toplama araçları, makale alanlarının yıllara göre dağılımı, makale yazar sayısı, yazar unvanları, yazarların bulunduğu kurumlara göre dağılımı, kullanılan kaynakça sayı ve türleri, veri analiz türleri ve örneklem/çalışma grubu başlıkları altında incelenmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma süresince incelenen makaleler içerik analizinin kategorisel analiz tekniğine göre şekillendirilmiştir. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Kategorisel analiz ise; belirli bir iletinin birimlere bölünüp, belli kriterlere göre kategorize edilmesini sağlar (Bilgin, 2006). Bu araştırmada verilerin kodlanması aşaması sırasında veriler incelenmiş ve tutarlılık gösteren her bölümün kavramsal olarak ne anlama geldiği ifade edilmeye çalışılmıştır. İncelenen makaleler yazar sayısına, yazarların unvanlarına, makalenin alanına (alan eğitimi, eğitim bilimleri, alan dışı), araştırmalarda kullanılan

yönteme, veri toplama araçlarına, kaynakça dili ve sayısına göre kodlanmıştır. Daha sonra birbiriyle ilişkili kodlar kategoriler altında birleştirilmiştir. Elde edilen bulgular frekans ve yüzdelerle tablolaştırılarak ortaya konulmuştur. Ancak bazı makalelerde araştırmanın yöntemi, veri toplama aracı ve analiz yöntemleri ile ilgili açıklayıcı bilgilerin yer almadığı görülmüştür. Bu tür makalelerde araştırmacılar bu bölümleri uygun bir şekilde ve görüş birliği ile kodlayarak analiz etmiştir. Araştırmada güvenilirliği sağlamak için belirlenen kodların kavramsal kategorileri ne kadar temsil ettiğini belirlemek amacıyla araştırmacının kodları ve temaları karşılaştırılmıştır. Elde edilen verilerin güvenilirliğinin sağlanması için Miles & Huberman (1994) güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Araştırmacılar arasındaki bu değer .86 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde incelenen makalelerin araştırmalarda kullanılan yönteme, örneklem/çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin analiz yöntemlerine, yazarların unvanları ve yazar sayısına, yazarların bağlı olduğu kurumlara, makalenin alanına (alan eğitimi, eğitim bilimleri, alan dışı), kaynakça dili ve sayısına göre kodlanması sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Makalelerde Kullanılan Yönteme Göre Elde Edilen Bulgular

İncelenen makalelerde kullanılan yöntemler hakkında elde edilen veriler aşağıdaki tabloda frekans ve yüzde kullanılarak verilmiştir.

Tablo 1. Makalelerde Kullanılan Yöntem-Model-Desen Türleri

Yöntem	Model-Desen	f	%
Nicel Araştırma	Tarama	102	34,24
	Deneyisel	21	7,04
	Ölçek Çeviri-Geliştirme	11	3,69
Nitel Araştırma	Betimsel	64	21,48
	Olgu Bilim	3	1,00
	Doküman İncelemesi	5	1,68
Karma		5	1,68
Alanyazın Derleme	Literatür Tarama	87	29,19
Toplam		298	100

ZGEF dergisinde 2005-2015 yılları arasında yayınlanan makalelerin incelenmesi sonucunda nicel araştırma yöntemlerinden %34,24'ünün *tarama modeli* ile yapılan araştırmalar (102) ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Makalelerde en sık kullanılan ikinci yöntem *Literatür Taraması* (87) olup bu yöntem yapılan tüm araştırmaların % 29,19'unu kapsamaktadır. Çalışmanın, *Nitel Araştırma* yöntemlerinden %21,48 *betimsel* yaklaşım (64) ile şekillendiği araştırmalar en sık kullanılan üçüncü yöntem olarak görülmektedir. Nicel Araştırma Yöntemlerinden *Deneyisel Model* (21), %7,04, Nitel Araştırma Yöntemlerinde kullanılan *Doküman İncelemesi* (5), %1,68, *Olgu Bilim* (3), %1,00 ve *Karma Yöntem* (5), %1,68 kullanılan diğer yöntemlerdir. Bunun yanında *Ölçek Çeviri-Geliştirme* (11), %3,69 üzerine yapılan araştırmalar da yer almaktadır.

3.2. Örneklem/Çalışma Grubuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

ZGEF dergisinde yayınlanan makalelerde kullanılan örneklem/çalışma grupları hakkında elde edilen veriler aşağıdaki tabloda frekans ve yüzde kullanılarak verilmiştir.

Tablo 2. Makalelerde Kullanılan Örneklem/Çalışma Grubu Dağılımları

Örneklem/Çalışma Grubu	Bulunduğu Kademe	Makale sayısı	%
Öğretmen	9-12. Sınıf	11	5,5
	5-8. Sınıf	6	2,9
	1-4. Sınıf	14	6,9
	Okul Öncesi	1	0,5
	Belirtilmemiş	9	4,5
	Toplam		41
Öğrenci	Üniversite (Eğitim Fakültesi)	74	36,8
	Üniversite (Diğer Fakülteler)	4	2
	9-12 Sınıf	17	8,5
	5-8. Sınıf	34	17
	1-4. Sınıf	5	2,5
	Okul Öncesi	3	1,5
	Toplam	137	68,3
İdareciler		10	5
Öğretim Elemanları		4	2
Maarif Müfettişi		6	2,9

Diğer	3	1,5
Toplam	201	100

Yukarıdaki tabloda, ZGEF’te yayınlanan makalelerde kullanılan örneklem/çalışma grubu dağılımları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Bulgular incelendiğinde %36,8’i eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adayları (74); %17’sinde 5-8.sınıf öğrencileri (34); %8,5’i 9-12.sınıf öğrencileri (17); %2,5’i 1-4.sınıf öğrencileri (5); %2’si eğitim fakültesi dışındaki fakülteelerde okuyan üniversite öğrencileri (4); %1,5’i de okul öncesi öğrencileri (3) olmak üzere makalelerin %68,3’ünde öğrenciler üzerinden örneklem/çalışma grubu seçildiği görülmektedir. Bunun yanında makalelerin % 6,9’u 1-4.sınıf öğretmenleri (14); % 5,5’i 9-12.sınıf öğretmenleri (11); %2,9’u 5-8.sınıf öğretmenleri (6); % 0,5’i okul öncesi öğretmenleri (1) ve % 4,5’i branş ya da görev yaptığı kademe belirtilmeyen öğretmenler (9) olmak üzere makalelerin %20,3’ü öğretmenler üzerinden seçilen örneklem/çalışma gruplarından oluştuğu görülmektedir. Ayrıca geri kalan diğer makalelerin % 5’i idareciler (10); % 2,9’u Maarif Müfettişi (6); % 2’si, Öğretim Elemanları (4) ve %1,5’i toplumda yer alan fertlerden (3) oluşan örneklem/çalışma grupları üzerinden çalışıldığı yukarıdaki tablodan anlaşılmaktadır.

3.3. Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Aracına Göre Elde Edilen Bulgular

Yayınlanan çalışmalarda veri elde etmek için kullanılan veri toplama araçlarının hangi yönteme bağlı olduğu ve elde edilmiş biçimleri (geliştirilmiş, uyarlanmış, çevrilmiş, hazır) incelenmiştir. Elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Kullanım Oranları

Veri Toplama Araçları	f	%	
Anket	Geliştirilmiş	15	8,06
	Hazır	2	1,06
	Açık Uçlu Sorular	9	4,83
Ölçek	Geliştirilmiş	16	9,13
	Hazır	81	43,4
	Uyarlanmış	3	1,61
	Çevrilmiş	1	0,53
Başarı Testi	15	8,06	
Görüşme	37	19,86	
Gözlem	1	0,53	
Diğer	6	3,2	
Toplam	186	100	

ZGEF Dergisinde yayınlanan makalelerde kullanılan veri toplama araçlarının incelenmesi sonucunda, kullanılan veri toplama araçlarının %43,4’ünün nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan *Hazır Ölçekler* (81) olduğu ve bu ölçek türünün en çok kullanılan veri toplama aracı olduğu görülmüştür. Bunun yanında nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan *Görüşme Form’larının* (37) ikinci sırada (%19,86) yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, nicel veri toplama araçlarından *Geliştirilmiş Ölçeklerin* (16) % 9,13 ile en çok kullanılan üçüncü veri toplama aracı olduğu tablodaki sonuçlardan anlaşılmaktadır. Bunun yanında nicel araştırmalar için kullanılan diğer veri toplama araçlarının (*Algı Testi, Kavram Yanılgı Testi, Deneyim ve Örneklem Veri Formu*) ve nitel araştırmalar için kullanılan *Gözlem Formu’* nun bu dergide yayınlanan çalışmalarda en az tercih edilen veri toplama araçları olduğu elde edilen verilerden anlaşılmaktadır.

3.4. Makalelerde Kullanılan Veri Yöntemlerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Yayınlanan makalelerde verilerin analizi için kullanılan veri analiz yöntemleri hakkında elde edilen veriler frekans ve yüzdeler ile aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4. Makalelerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri Dağılım Oranları

Veri Analiz Yöntemleri	Makale Sayısı	%
Frekans/Yüzde/Çizelge	116	23,6
Aritmetik Ortalama-Standart Sapma	60	12,2
Bağımsız Gruplar t Testi	79	16
Bağımlı Gruplar t Testi	6	1,2
Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)	59	12
Mann Whitney U Testi	20	4,1
Kruskall Wallis H Testi	15	3
Faktör Analizi	16	3,2
Regresyon	7	1,4

	Korelasyon	16	3,2
	Ki-Kare	4	0,8
	Grafikle Gösterim	25	5,1
	Diğer	5	1
Nitel	İçerik Analizi	28	5,7
	Betimsel Analiz	37	7,5
Toplam		493	100

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, ZGEF Dergisi'nde yayınlanan makalelerin veri analiz yöntemleri hakkındaki bulgulara yer verilmiştir. Araştırma bulguları sonuçlarına bakıldığında veri analiz yöntemlerinden en çok frekans/yüzde/çizelge yönteminin (116) kullanıldığı ve toplam veri analiz yöntemlerinin %23,6'sını kapsadığı görülmektedir. Makalelerde en sık kullanılan diğer veri analiz yöntemler incelendiğinde nicel araştırma yöntemlerinden Bağımsız Gruplar t Testi'nin (79) toplam veri analiz yöntemlerinin % 16'sını; Aritmetik Ortalama-Standart Sapma (60) kullanılan yöntemlerin %12,2'sini; Tek Yönlü Varyans Analizi (59) toplam yöntemlerin %12'sini ve Grafikle Gösterim (25) toplam veri analiz yöntemlerinin % 5,1'ini oluşturmaktadır. Nicel araştırma yöntemleri ile şekillenen makalelerde kullanılan diğer yöntemlerine bakıldığında ise; Mann Whitney U Testi (20), toplam veri analiz yöntemlerinin 4,1'ini; Faktör analizi (16), % 3,2'sini; Korelasyon (16), % 3,2'sini; Kruskal Wallis H Testi (15), % 3'ünü; Regresyon (7), %1,4'ünü; Bağımlı Gruplar t Testi (6),%1,2'sini; Ki-Kare (4), %0,8'ini oluşturmaktadır.

Nitel araştırma yöntemleri ile şekillenen makalelerde kullanılan veri analiz yöntemlerine bakıldığında ise Betimsel Analiz (37), toplam veri analiz yöntemlerinin % 7,5'ini, İçerik Analizi (28) ise %5,7'sini oluşturmaktadır.

3.5. Makalelerdeki Yazar Unvanlarının ve Sayılarının Analizi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Yayınlanan makalelerde bulunan yazar unvanları ve yazar sayıları incelenerek elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

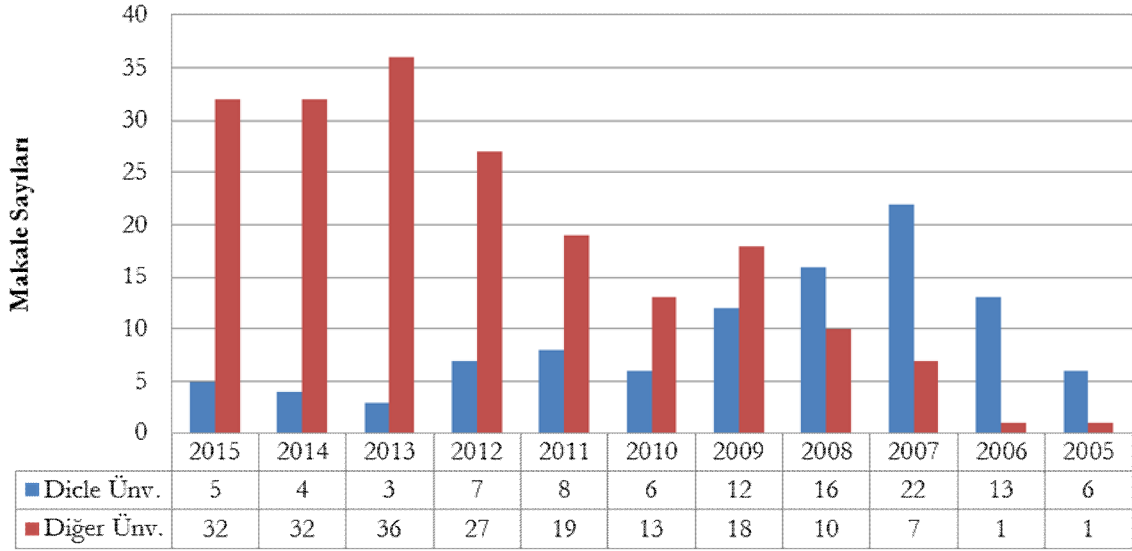
Tablo 5. Makalelerdeki Yazar Unvanlarının ve Sayılarının Analizi Sonucu

Unvan	n	%	
Profesör	26	4,66	
Doçent	68	12,18	
Yardımcı Doçent	230	41,23	
Öğretim Görevlisi	29	5,19	
Araştırma Görevlisi	86	15,42	
Diğer (Okul yöneticisi, Öğretmen, Lisansüstü öğrenciler)	119	21,32	
Toplam	558	100	
Yazar Sayısı	Tek yazarlı	116	38,92
	İki yazarlı	128	42,95
	Çoklu yazarlı	54	18,13
Toplam	298	100	

ZGEF dergisinde yayınlanan makalelerin %38,92'sinin tek yazarlı (116), %42,95'inin iki yazarlı (128) ve %18,13'ünün ise üç veya daha fazla yazarlı (54) olduğu görülmektedir. Makalelerde adı geçen yazarların unvan dağılımları incelendiğinde, %41,23'lük oranla en fazla *Yardımcı Doçentlerin* (230) unvanına sahip akademisyenlerin yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, yazar dağılımında %15,42 ile *Araştırma Görevlilerinin* (86), %12,18 ile *Doçentlerin* (68), %5,19 ile *Öğretim Görevlilerinin* (29), %4,66 ile *Profesörlerin* (26) olduğu görülmüştür. Bunun yanında %21,32 *diğer* yazarların oranının olduğu Tablo 4'te görülmektedir. Bunların da Öğretmen, okul yöneticisi olduğu belirlenmiştir.

3.6. Makalelerdeki Yazarların Bağlı Olduğu Kurumlara İlişkin Elde Edilen Bulgular

ZGEF dergisinde yayımlanan makaleleri yazan yazarların bağlı bulunduğu kurumların yıllara göre yayınladıkları makaleler incelenmiştir. Elde edilen verilerin frekans ve yüzde grafiği aşağıda verilmiştir.

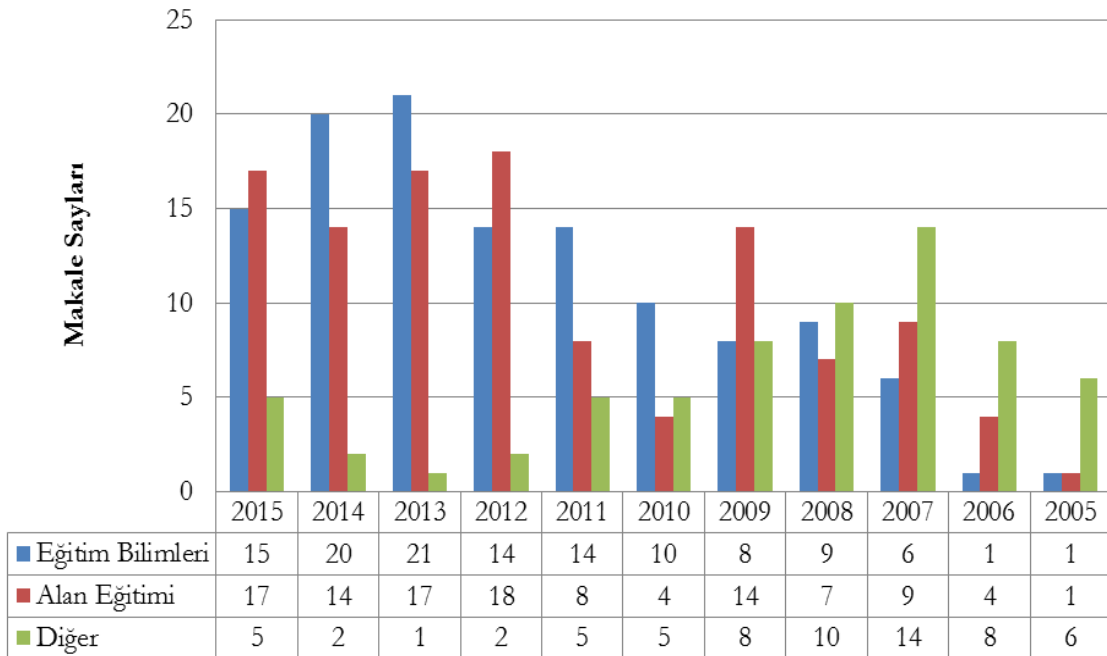
Şekil 2. Bulunduğu Kurumlara Göre Yazarların Makalelerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yukarıdaki çizelgede makale yollayan araştırmacıların görev yaptığı üniversitelerin yıllara göre dağılım sayıları verilmiştir. İnceleme sonunda ZGEF’te yayınlanan makalelerin 2005-2009 yılları arasında ağırlıklı Dicle Üniversitesinde görev yapmakta olan araştırmacılara ait olduğu; ancak 2009’dan sonra yayınlanan makalelerin diğer üniversitelerde görev yapmakta olan araştırmacılara ait olduğu görülmektedir. Bunun yanında dicle üniversitesinde görev yapmakta olan yazarların (22) en çok 2007; yılında ZGEF dergisine makale gönderdiği görülürken. Diğer kurumlarda görev yapan yazarların (36) en çok 2013 yılında dergide makale yayınlattığı Şekil 2’deki grafikten anlaşılmaktadır.

3.7. Makale Alanlarının Yıllara Göre Dağılımına Ait Bulgular

ZGEF dergisinde yayımlanan makalelerde çalışma alanlarının yıllara göre dağılımları incelenmiş ve çalışmaların frekans grafiği aşağıda verilmiştir. Şekil 3’deki çalışmalar; eğitim bilimleri, alan eğitimi ve diğer olmak üzere üç ana başlık altında sınıflandırılmıştır.

Şekil 3 incelendiğinde 2005-2009 yılları arasında *Diğer* başlığı altında toplanan ve konusu eğitim ile ilgili olmayan çalışmaların, konusu eğitim ile ilgili olan çalışmalara kıyasla daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. 2010 yılından itibaren bu tür çalışmalar dergide daha az yer bulmaya başlamıştır.

Şekil 3. Yayımlanan Çalışmaların Alanlarının Yıllara Göre Dağılımı

Ayrıca *Diğer* konulu makalelerin en fazla 2007 yılında yer aldığı, 2013 yılında ise bu sayının en aza indiği (f=1) görülmektedir. Bunun yanında *Eğitim Bilimleri* ve *Alan Eğitimi* ile alakalı yapılmış makalelerin sayısının yıllar içerisinde giderek arttığı görülmektedir. Alan eğitimi ile ilgili yayınların dergi içerisinde en

fazla ($f=18$) 2012 yılında, Eğitim bilimleri ile ilgili yayınların ise en fazla ($f=21$) 2013 yılında dergide yer bulduğu görülmektedir. Hem eğitim bilimleri hem de alan eğitimi üzerine yapılmış çalışmaların 2005 yılında dergide en az ($f_{\text{eğitim bilimleri}}=1$; $f_{\text{alan eğitimi}}=1$) yer bulmuş olması Şekil 2'de dikkat çeken başka bir bulgudur.

3.8. Kullanılan Kaynak Sayısına Göre Elde Edilen Bulgular

İncelenen makalelerde kullanılan kaynaklar yerli veya yabancı olmaları bakımından incelenmiştir. Elde edilen veriler makale başına düşen kaynak sayısına göre frekans ve yüzdeler kullanılarak aşağıdaki tabloda verilmiştir.

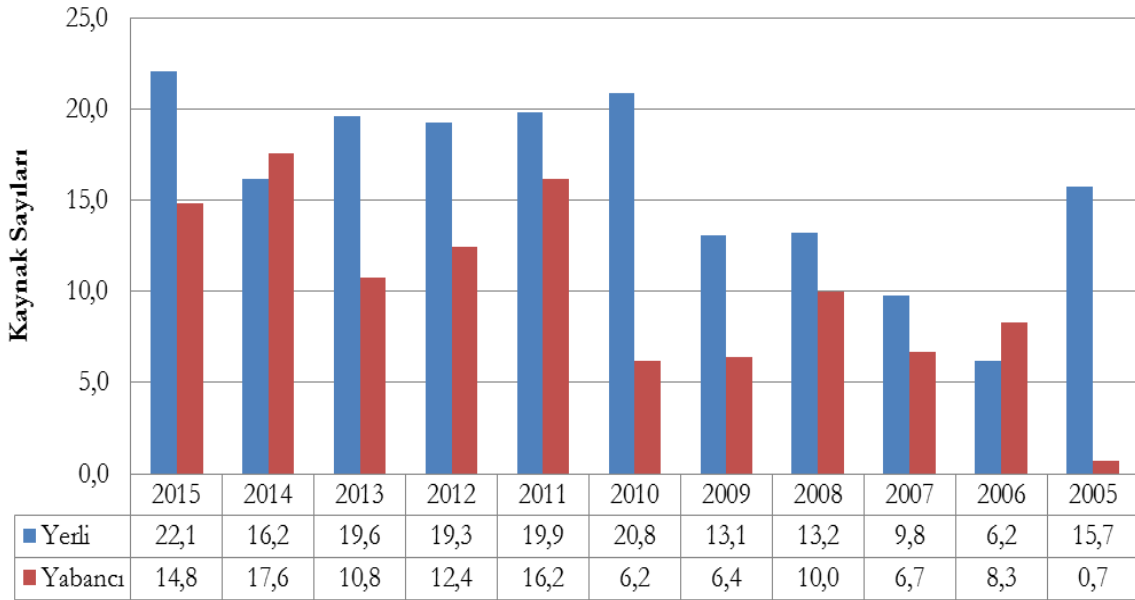
Tablo 6. Makalelerde Kullanılan Kaynakçaların Yerli-Yabancı Dağılımı

	n	%	Makale başına düşen kaynak sayısı
Yerli kaynak	5105	59,79	17,13
Yabancı kaynak	3433	40,21	11,51
Toplam	8538	100	28,64

2005-2015 yılları arası yayınlanan 298 makalelerde kullanılan toplam kaynak sayısı 8538 adettir. Bunların %59,79'u yerli kaynak iken %40,21'inin yabancı kaynaklar olduğu tespit edilmiştir. Makale başına düşen yerli kaynak sayısının %17,13, yabancı kaynak sayısının ise %11,51 olduğu ve genel kaynak ortalamasının %28,64 olduğu yukarıdaki tablodan anlaşılmaktadır.

3.9. Kullanılan Kaynak Sayısının Yıllara Göre Dağılımına Ait Bulgular

İncelenen makalelerde kullanılan kaynakların yıllara göre dağılımları incelenmiş ve yıllara göre dağılımı Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Yıllara Göre Yerli ve Yabancı Kaynakların Dağılımı

Makalelerde kullanılan kaynakların yıllara göre dağılımlarında bakıldığında, 2006 yılında en az; 2015 yılında ise en fazla olduğu görülmektedir. Makalelerde kullanılan kaynak sayısında 10 yıl içerisinde pozitif yönde artış olduğu yukarıdaki grafikten anlaşılmaktadır. Yerli ve yabancı kaynakça kullanımının yıllara göre dağılımına bakıldığında ise kullanılan yabancı kaynak sayısının 2010 yılından sonraki yıllarda %10'un üzerinde olduğu, 2005-2010 yılları arasında ise kullanılan yabancı kaynak sayısının %10'un altında yer aldığı görülmüştür. En az kullanılan yabancı kaynak ortalamasının 2005 yılında %0,7 olduğu, en fazla yabancı kaynak ortalamasının ise 2014 yılında %17,6 olduğu belirlenmiştir.

Yıllara göre yerli kaynak kullanım ortalamalarına bakıldığında ise yerli kaynak kullanım ortalamasının en az 2006 yılında %6,2 olduğu, en fazla 2015 yılında %22,1 olduğu görülmektedir. Bunun yanında 2014 ve 2006 yıllarında yabancı kaynak sayı ortalamasının yerli kaynak sayı ortalamasından yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada Dicle Üniversitesi ZGEF dergisinde 2005-2015 yılları arasında yayınlanmış olan makaleler çeşitli ölçütler dikkate alınarak incelenmiştir. İncelenen makalelerde dikkate alınan ölçütler; yıllara

göre araştırılan konu alanı, araştırma yöntemi, araştırmalarda kullanılan örneklem türleri, veri toplama aracı, veri analiz yöntemleri, yazar sayısı, yazarların unvanları, yazarların bulunduğu kurum ve yıllara göre makalede kullanılan yerli-yabancı kaynak sayısıdır.

Yayınlanan araştırmaların konu alanı dağılımına bakıldığında en çok Eğitim Yönetimi, Matematik Eğitimi, Fen Bilgisi Eğitimi, Eğitim Programları ve Öğretim, Sınıf Öğretmenliği alanında yapıldığı görülmektedir. Bunun yanında on yıl içerisinde eğitim fakültesi dergisinde eğitim alanı dışında yayınlanan makale sayısının da genel dağılım içinde önemli bir pay edindiği görülmektedir. Yayınlanan makalelerin yıllara göre konu alan dağılımına bakıldığında eğitim bilimleri ve alan eğitimi dışında yer alan konuların derginin 2010 yılı öncesinde çok fazla yer bulduğu ancak yıllar geçtikçe özellikle 2010 yılından itibaren eğitim bilimleri ve alan eğitimi dışındaki çalışmaların sayısında azalma olduğu ve bu tür çalışmaların yerini eğitim bilimleri ya da alan eğitimi üzerine yapılmış çalışmaların aldığı görülmektedir. Bunun nedenlerinden biri olarak eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmaları öncesinde yapılan çalışmalarda eğitim bilimleri alanının dışındaki çalışmalara dergi editörlüğü tarafından onay verilmesi ve editörler kurulunun bu hususta göstermiş olduğu bakış açısı önem taşımaktadır. Zira 2010 yılı sonrasında bu tür çalışmalara dergimizde yer verilmemiştir. Yer verilen çalışmalarda daha önceden kabul edilen çalışmalar olup bu çalışmalarında 2009 ile 2010 yılı arasında kısmen dağıtmaya çalışılmıştır. Bu durumu, ZGEF dergisinde yayınlanan makalelerde zaman içerisinde giderek daha seçici davranıldığını ve eğitim ile ilgili yapılmış makalelere daha fazla yer verildiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Makalelerde araştırma süresince kullanılan yöntemlere bakıldığında, ZGEF dergide en çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve bu yöntemde de ağırlıklı olarak tarama modelinin seçildiği görülmektedir. Bunun yanında nitel araştırma yöntemlerinin de araştırma sürecinde kullanıldığı ancak yapılan nitel araştırmaların çoğunlukla betimsel yaklaşım ile şekillendiği; diğer nitel araştırma yöntemlerinin pek tercih edilmediği görülmektedir. Nitel çalışmaların veri toplama süreçlerinin ve analizlerinin daha fazla zaman alması ve bunları istatistiksel verilere dayanmadan yorumlanması araştırmacı açısından da yorucu ve zaman alması sebeplerinden ötürü daha az tercih edildiği düşünülmektedir. Literatür taraması ile şekillenen makalelerin dergide oldukça yer edindiği başka bir sonuçtur. Ancak sadece literatür olarak verilen çalışmaların genellikle eğitim dışı alanlar üzerine olduğu dikkat çekici bir husustur. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesinde yayınlanan makalelerde kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında ise veri toplama araçlarının ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemleri için seçildiği ve en çok hazır ölçek kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formunun da diğer veri toplama araçlarına göre daha yoğun kullanıldığı sonucu ortaya çıkan başka bir sonuçtur. Nitekim eğitim bilimleri alanında yapılmış başka araştırmalarda da benzer sonuçlar çıktığı görülmüştür (Arık & Türkmen, 2009).

Makalelerde kullanılan veri analiz yöntemlerine bakıldığında ağırlıklı olarak frekans/yüzde/çizelge ve aritmetik ortalama/standart sapmanın kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan bu analizler dışında nicel analiz yöntemlerinden nonparametrik testlerin (t testi, ANOVA) makalelerde veri analizleri için sıklıkla kullanılan yöntemler olduğu görülmektedir. Bunun yanında betimsel analizin en sık kullanılan nitel araştırma yöntemi olduğu bulgularda ortaya çıkan başka bir sonuçtur. Araştırma sonunda elde edilen bulgular Açıkgül & Arslaner (2014) ile Arık & Türkmen (2009) tarafından yapılan çalışmalarda da veri analiz yöntemlerinden frekans, t testi ve ANOVA'nın en sık kullanılan veri analiz yöntemleri olduğu sonucunu destekler niteliktedir.

Yayınlanan makalelerde örneklem/çalışma grubu seçimlerine bakıldığında, araştırmacıların ağırlık olarak öğretmen adayları ile olmak üzere öğrenciler ile çalıştığı görülmektedir. Elde edilen bu sonuç Varış & Şahin (2013) tarafından yapılan çalışmada da araştırmaların ağırlık olarak öğrenciler üzerinde yapıldığı sonucunu destekler niteliktedir. Bunun yanında öğretmenler ile yapılan araştırmaların da ZGEF dergisinde

dikkate değer oranda yer edindiği görülmektedir. Bunun yanında Maarif Müfettişleri, İdareciler ve Öğretim Elemanları en az tercih edilen örneklem/çalışma grubu olarak seçildikleri görülmektedir.

Yayınlanan makalelerde ortak çalışan yazar sayısına bakıldığında ağırlıklı olarak iki yazarlı ve tek yazarlı makalelerin yer aldığı üç ve daha çok yazarlı makalelerin sayısının az olduğu görülmektedir. Yazarların unvan dağılımlarına bakıldığında çalışmalarda çoğunlukla yardımcı doçent doktorların yer aldığı, profesörlerin çalışmalarda en az yer alan unvan grubu olduğu ortaya çıkan dikkat çekici sonuçlardır. Bu durumun doçent olmaya hazırlanan yardımcı doçent doktorların, doçentlik kriterlerini yerine getirme isteğinden kaynaklandığı söylenebilir. Profesörlerinde artık üreten değil yöneten duruma gelmeleri ve unvan olarak en üst seviyede olmaları ve yükselme kaygısına sahip olmamaları araştırmalarda isimlerinin çok geçmiyor olmasına sebep gösterilebilir. Daha ileriki çalışmalarda özellikle üniversitelerde akademik teşvik yönetmeliğinin uygulanması sebebiyle bu oranlardaki değişimin pozitif yönde değişmesi beklenmektedir.

Yayınlanan makalelerde adı geçen yazarların buldukları kurumların yıllara göre dağılımlarına bakıldığında 2005-2008 yılları arası dicle üniversitesinde görev yapmakta olan yazarların ağırlıklı olarak ZGEF dergisinde makalelerini yayınladıkları görülmektedir.2009-2015 yılları arasına bakıldığında bu durumun değiştiği ve Dicle Üniversitesi dışındaki kurumlarda görev yapmakta olan yazaların dergide yayınlanan makale sayısının yıllar geçtikçe arttığı ve Dicle Üniversitesinde görev yapmakta olan yazar sayısında ciddi oranda azalma olduğu tespit edilmiştir.

Yayınlanan makalelerde kullanılan kaynak sayısı ve kaynakların yerli-yabancı dağılımlarına bakıldığında makale başına düşen kaynak sayısının 28'den büyük ve bu 28 kaynağın yaklaşık 17'sinin yerli 11'inin yabancı kaynaklardan oluştuğu görülmektedir. Bunun yanında yıllara göre kaynakça kullanımına bakıldığında zamanla hem yerli hem de yabancı kaynakça sayı ortalamasının giderek arttığı görülmektedir. Kaynakların ortalamalarına ve yıllara göre dağılımlarına bakıldığında yayınlanan çalışmaların sadece ulusal alanda değil uluslararası alanda etkin çalışmalar üzerine yoğunlaştığı sonucuna ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgül, K. ve Aslaner, R. (2014). Bilgisayar destekli öğretim ve matematik öğretmen adayları: bir literatür incelemesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 41-51.
- Arık, R. S. ve Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. *I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-3 Mayıs, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Antalya.
- Aydoğdu, N. ve Yenilmez, K. (2012). *Matematikte problem çözme becerisiyle ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Bildiri e-kitabı, 1-11. 27-30 Haziran, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Bacanak, A., Değirmenci, S., Karamustafaoglu, S. ve Karamustafaoglu, O. (2011). E-dergilerde yayınlanan fen eğitimi makaleleri: yöntem analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8 (1). 119-131.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikleri ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Chang, Y. H., Chang, C. Y. ve Tseng, Y. H. (2010). Trends of science education research: an automatic content analysis. *Journal of Science Education and Technology*, 19 (4), 315-331.
- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Eğitim temalı bilimsel dergilerin incelenmesi. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 194, 1-22.
- Erdem, D. (2011). Türkiye'de 2005-2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2 (1), 140-147.
- Eren, B. Çelik, M. ve Oğuz, A. (2014). Türkiye'de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (42), 359-370.
- Eyüp, B. Uzuner-Yurt, S. ve Stebler, M. Z. (2012). Türk dili ve edebiyatı öğretimine yönelik yapılan akademik çalışmalar üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 7 (1), 1119-1131.
- Geçit, Y. ve Kartal, A. (2010). Türkiye'deki sosyal bilgiler eğitimi araştırma konuları üzerine bir inceleme. *International Conference On New Trends in Education and Their Implications*.11-13.
- Göktaş, B. ve Erdem, R. (2006). Sağlık yönetimi alanında yapılan tezlerin profili. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1(1), 53-63.

- Göktaş, Y. , Hasaıçebi, F., Varıııoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. ve diğerleri. (2012). Trends in educational research in turkey: a content analysis. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12 (1), 455-460.
- Güven, E. (2014). Fen eğitimi alanındaki türkçe yayımlanmııı nitel makalelerin incelenmesi. *Journal of European Education* 4, 1-10.
- Karip, E., ve Köksal K. (1996). Etkili eğitim sistemlerinin geliııtirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2(2).
- Kurtoğlu, M. ve Seferoğlu, S. S. (2013). Öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili türkiye kaynaklı dergilerde yayımlanmııı makalelerin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education* 2(3), 1-10.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araııtırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4 (1), 116-136.
- Ozan, M. B., ve Karabatak, S. (2013). Ortaöğretim okul yöneticilerinin yenilik yönetimine yaklaııımları ve karııılaıııtları sorunlar. *International Online Journal of Educational Sciences*, 5(1), 258-273.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dünder, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araııtırmaların eğilimleri: içerik analizi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39 (173), 430-453.
- Tavııancıl, E., Erdem, D., Yalçın, N., Yıldırım, Ö. ve Bilican, S. (2010). Examination of data analyses used for master's theses in educational sciences. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1467-1474.
- Ulutaıı F. ve Ubuz, B. (2008). Matematik eğitiminde araııtırmalar ve eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası. *İlköğretim Online Dergisi*, 7 (3), 614-626.
- Yalçınkaya, Y. ve Özkan, H. H. (2012). 2000-2011 yılları arasında eğitim fakülteleri dergilerinde yayımlanan matematik öğretimi alternatif yöntemleri ile ilgili makalelerin içerik analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 31-45.
- Yıldırım, A. ve Őimııek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araııtırma yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2011). Matematik eğitim alanında yapılmııı araııtırmaların incelenmesi: bir içerik analizi. *2nd International Conference On New Trends in Education and Their Implications*. 27-29 Nisan. Antalya.

Citation Information

Kutluca, T. & Demirkol, M. (2016) Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisinin Bibliyometrik Analizi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 108-118.